

Životné prostredie

REVUE PRE TEÓRIU A TVORBU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Roč. XXXVI

6/2002

Obsah

M. Lapka, E. Cudlínová: Cesty a struktury evropské krajiny	285
I. Hanousková, R. Keclík: Ošetrovaní a užívání silniční vegetace na příkladech z ČR	289
J. Boháč: Automobilismus, fragmentace krajiny a biodiverzita	293
A. Fabricius: Vztah cestnej dopravy k životnému prostrediu	297
J. Gnap, V. Konečný: Vývoj cestnej nákladnej dopravy z hľadiska jej vplyvu na životné prostredie	303
S. Hreusík: Externé náklady dopravy – možnosti ich kvantifikácie a internalizácie	308
E. Pecharová, M. Macháček, P. Láncz, A. Kroupová: Vliv výstavby zkušebního polygonu Škoda Auto, a. s. na přírodní prostředí	313
Z. Rózová: Životné prostredie vo vidieckych sídlach	317

Tribúna

Zimná údržba ciest vo Vysokých Tatrách	
J. Švajda, L. Sisák: Zimná údržba ciest na území Tatranského národného parku z hľadiska ochrany prírody a krajiny	321
J. Vilím: Zimná údržba ciest z hľadiska mesta Vysoké Tatry	322
P. Daniš: Transheat 2000	323
J. Lachová: Železničná doprava – alternatíva pre životné prostredie?	334
E. Chmielewská: Ohrozujú ľudskú populáciu organohalogeny?	327

Kontakty

J. Jedlička, V. Adamec, J. Dufek: Doprava v citlivých oblastiach	330
--	-----

Automobilismus – environmentální impakt

Intenzita silniční automobilové dopravy v posledních deseti letech nebývale vzrostla, velkým problémem je zejména narůstání intenzity individuální automobilové dopravy. Osobní automobil se stal symbolem svobody a úspěšnosti. Nezanedbatelný je také ekonomický efekt, protože výroba automobilů je jedním z nejvíce se rozvíjejících průmyslových odvětví. Kromě toho se doprava vlastním automobilem stala, zejména ve venkovských oblastech, často jediným způsobem, jak se (včas) dostat k cíli. Hromadná doprava do menších vesnických sídel byla velmi redukována a je často zcela nedostatečná.

Vliv automobilismu na životní prostředí je značný a velmi různorodý. Výfukovými plyny a hlukem doprava bezprostředně ovlivňuje okolní prostředí. Tento problém se týká především měst, ale i řady menších obcí, kterými prochází tranzitní doprava. Také výstavba nových silnic má silný vliv na okolní krajinu, na rostliny a živočichy, které v ní žijí. Silnice, a zejména dálnice, krajinu rozdělují a jsou často nepřekonatelnou překážkou pro pohyb ostatních živočichů v kulturní krajině. Takovou krajinou je i Česká republika a Slovenská republika, kde je hustá síť především silnic druhé a třetí třídy i místních komunikací. Současný nárůst automobilové dopravy, a s tím související tlak na rozšiřování silniční, a zejména dálniční sítě, je v rozporu s potřebou zachování malebnosti české a slovenské krajiny. Krajina rozdělená v různých směrech dálnicemi se stává svým obyvatelům nepřijemná a nepřátelská. Dopravní politika považuje rozsáhlé rozšiřování dopravní infrastruktury za nutné, současně však označuje nárůst individuální automobilové dopravy za negativní a doporučuje zmírnit ho rozvojem veřejné dopravy.

Obecným cílem, který by vedl k omezení negativních vlivů automobilové dopravy na životní prostředí, je snížení její intenzity. Z hlediska udržitelného rozvoje dopravy je nutné zaměřit dopravní politiku v ČR a SR dvojím směrem. Prvním je vyšší využití prostředků hromadné dopravy, lepší využití kapacity vozidel a nemotorové dopravy (cyklistiky, chůze). Druhým je zvýšení ekologické efektivity dopravních prostředků, především automobilů. Znamená to zvyšování úspornosti motorů, zdokonalování zachytávání emisí, prosazování alternativních typů pohonu jako běžné a cenově dostupné. Dosažení zmíněných cílů je obtížné a souvisí s ekonomickou, sociální a environmentální dimenzí života. Strategie udržitelného rozvoje dopravy předpokládá širokou spolupráci měst, regionů, resortů dopravy, místního rozvoje, životního prostředí, zdravotnictví, školství a dalších zainteresovaných organizací.

Jaroslav Boháč

- Z. Líšková: Cestovný ruch v obci Hodruša-Hámre a Brig-Clis 381

Aktuality

- M. Kozová: Nové trendy v krajinej ekológii 283
 M. Moyzeová: Trochu inak... 333
 M. Círanová: Diaľnica a cestné komunikácie 2002 333
 M. J. Lisický: Prírodná rezervácia Dunajské ostrovy 334

Recenzie

- J. Drdoš: K otázkam krajinného plánovania 335

Contents

- M. Lapka, E. Cudlínová: Roads and Structures of European Landscape 285
 I. Hanousková, R. Keclík: Management and Utilisation of Roadside Vegetation on Examples from the Czech Republic 289
 J. Boháč: Car Traffic, Fragmentation of Landscape and Biodiversity ... 293
 A. Fabricius: Relation of Road Traffic to the Environment 297
 J. Gnap, V. Konečný: Development of Road Freight Traffic from the Viewpoint of its Impact on the Environment 303
 S. Hreusík: External Traffic Costs, Possibilities of their Quantification and Internalisation 308
 E. Pecharová, M. Macháček, P. Láncz, A. Kroupová: Impact of the Škoda Auto Inc. Car Test Polygon Building on the Nature 313
 Z. Rózová: Environment in Rural Settlements 317

Tribune

- Winter Road Maintenance in the Vysoké Tatry Mts.
 J. Švajda, L. Sisák: Winter Road Maintenance in the Territory of National Park of Tatras from the Point of View of Landscape and Nature Protection 321
 J. Vilím: Winter Road Maintenance in the City Vysoké Tatry 322
 P. Daniš: Transheat 2000 323
 J. Lachová: Railway Transport – an Environmental Alternative 324
 E. Chmielewska: Threaten Organohalogen Human Population? 327

Car traffic – environmental impact

In the last decade the intensity of vehicle traffic increased significantly. The main problem was especially an intensity of individual car transport. The car has become a symbol of freedom and success. The economic effect is also important, because car production is one of the most developed industries. Transport by own car is often, mainly in the countryside, the only way how to reach home (in time). Public transport to smaller villages, that was markedly reduced, is often totally insufficient.

The impact of the cars on the environment is significant and various. Traffic influences directly the environment by the exhaust gases and noise. This is predominantly the problem of towns, as well as many villages lying along transit routes. Construction of new roads also means an intensive influence on the local landscape, vegetation and animals. Roads, especially motorways, divide landscape and often create an insuperable barrier for moving of animal species.

The Czech and Slovak Republics belong to countries with a dense network of the second and third class roads and local communications. The present increase of car traffic and its pressure on the road network development (especially of motorways) is in contradiction to endeavour to conserve the scenery and beauty of Czech and Slovak countryside. The landscape, divided by motorways, becomes unpleasant and hostile for its population. The traffic policy regards the extensive development of road infrastructure as necessary, but at the same time the increase of passenger traffic is considered as negative and it is suggested to limit it by rise of the public transport.

The general objective, which can lead towards the limitation of the negative impacts of car transport on the environment, is to decrease its intensity. From the viewpoint of sustainable development of transport industry there is necessary to direct the traffic policy of the Czech and Slovak Republics in two main courses. The first one is a more intensive use of public transport, better use of car capacity and no-motor vehicles and moods of transport (cycling, walking, etc.). The second one is to improve ecological efficiency of transport means, especially of cars, what means to increase the economy of cars, limit emissions and use of alternative types of engines. It is difficult to reach these goals and outlined process is connected to economic, social and environmental dimensions of life. Strategy of sustainable development of transport industry presumes wide cooperation among municipalities, regional and traffic policy makers, local development authorities, environmental organisations, health service, educational institutions and public.

Jaroslav Boháč

Contacts

- J. Jedlička, V. Adamec, J. Dufek: Transport in Sensitive Regions 330
 Z. Líšková: Tourism and Recreation in the Village Hodruša-Hámre and in the City Brig-Clis 331

News

- M. Kozová: New Trends in Landscape Ecology 283

- M. Moyzeová: A Bit Differently.... 333
 M. Círanová: Highways and Roads 2002 333
 M. J. Lisický: Nature Reserve of Dunajské ostrovy 334

Review

- J. Drdoš: Towards Landscape Planning Issues 335